

Розробники:

Мезенцев Костянтин Володимирович, доктор географічних наук, завідувач кафедри економічної та соціальної географії, професор

Провотар Наталія Іванівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

«13» 06 2023 року

Завідувач кафедри

dot проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол №11 від «13» 06 2023 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «28» 08 2023 року

Голова науково-методичної комісії Н.К. доц. Наталія КОРОГОДА

«28» 08 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформуванати у студентів здатність ставити і розв'язувати складні проблеми міграції населення та міської культури, виробити практичні навички дослідження проблем впливу міграцій на міську культуру та прийняття рішень щодо міграційної політики і культурних стратегій міського розвитку. Основний зміст дисципліни ґрунтується на застосуванні сучасних концепцій та методів дослідження міграцій населення та міської культури із використанням комплексу міждисциплінарних даних за невизначених умов і вимог.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Для успішного оволодіння знаннями з дисципліни «Міграції та міська культура» студенти повинні:

мати базові знання з курсів соціальної географії, економічної географії, географії населення, географії праці, географії культури;

вміти аналізувати соціальні та економічні процеси в суспільстві, виявляти їх особливості, причини та оцінювати наслідки;

володіти сучасними кількісними і якісними методами досліджень, вміти їх застосовувати у науково-дослідницькій діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Міграції та міська культура» є складовою освітньо-наукової програми «Урбаністика та регіональний розвиток» підготовки фахівців за освітнім рівнем «магістр» у галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія. Дисципліна «Міграції та міська культура» є вибірковою і викладається студентам у 3 семестрі в обсязі 6 кредитів ECTS. Дана навчальна дисципліна присвячена вивченню теоретичних та методичних основ дослідження міграцій населення і міської культури; просторових аспектів моделей міграційної поведінки і їх впливу на соціально-просторові трансформації у містах; форм міської культури; типології міської культури; впливу міграцій населення на міську культуру; стратегій культурного розвитку міст.

4. Завдання (навчальні цілі) вивчення дисципліни:

- ▶ формування у студентів вмінь застосовувати сучасні знання, географічні методи та підходи для виявлення проблем міграційних процесів та міської культури та їх розв'язання шляхом прийняття обґрунтованих рішень для сталого міського розвитку (ЗК 3, СК 3);
- ▶ формування у студентів здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації щодо міграцій та міської культури з різних джерел (ЗК 1);
- ▶ формування у студентів здатності застосовувати міждисциплінарні підходи для критичного осмислення проблем та оцінки можливих ризиків міграцій та міської культури для розвитку міст (СК 7).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати об'єктно-предметну сутність міграцій та міської культури, зокрема:			
1.1	сутність сучасних економічних та соціально-психологічних концепцій міграційної поведінки населення;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>	<i>Виступи, доповнення на семінарських заняттях, тематичні контрольні роботи, залік</i>	5%
1.2	сутність сучасних концепцій міської культури;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.3	форми міської культури; типології міської культури;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.4	просторові моделі міграційної поведінки; сутність та особливості культурної інтеграції мігрантів; сутність соціально-просторової сегрегації у містах;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.5	вплив міської культури на економічний розвиток міст;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.6	простори комерційної культури у містах;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.7	сутність та збереження культурної спадщини у містах;	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
1.8	стратегій культурного розвитку міст.	<i>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота</i>		5%
2	Застосовувати теоретичні фахові знання у практичних ситуаціях, зокрема:			
2.1	застосовувати сучасні концепції міграційної поведінки населення та	<i>Лекції, семінарські</i>		до 40%

	міської культури в контексті запобігання проблем соціально-просторової сегрегації у містах;	заняття, самостійна робота		
2.2	кількісно і якісно аналізувати міграційні потоки та їх вплив на просторовий розвиток міст;	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Виступи, доповнення на семінарських заняттях, тематичні контрольні роботи, індивідуальне творче завдання, залік	
2.3	здійснювати комплексну оцінку впливу мігрантів на соціально-просторові трансформації у містах;	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота		
2.4	кількісно і якісно аналізувати історико-культурну спадщину міст в контексті їх сталого розвитку;	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота		
2.5	розробляти стратегії культурного розвитку міст.	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота		
3.	Комунікація			
3.1	вироблення у студентів комунікативних навичок, практичних навичок щодо спілкування з фахівцями та експертами з міграцій та міської культури, у тому числі в міжнародному контексті, пошуку компромісних рішень.	Семінарські заняття, дискусія, презентація, вирішення конкретних задач та ситуацій	Виступи, доповнення на семінарських заняттях, індивідуальне творче завдання, залік	до 10%
4. Автономність та відповідальність				
4.1	розуміння особистої відповідальності за професійні та управлінські рішення у сфері міграцій та міської культури в контексті міського планування та управління.	Семінарські заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій	Виступи, доповнення на семінарських заняттях, індивідуальне творче завдання, тематичні контрольні роботи, залік	до 10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

	Результати навчання дисципліни							
Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8

1. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПРН06)								
2. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки (ПРН08)	+	+	+	+	+	+	+	+

Результати навчання дисципліни	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1
Програмні результати навчання							
1. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПРН06)	+	+	+	+	+	+	+
2. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки (ПРН08)	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виступів на семінарах, написання письмових тематичних контрольних робіт, заліку.

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається шляхом організації поточного, тематичного та підсумкового контролю у формі заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – 1.1 – 1.8 (знання) – до 5% за кожний;

результати навчання – 2.1-2.5 (вміння) – до 40%;

результати навчання – 3 (комунікація) – до 10%;

результати навчання – 4 (автономність та відповідальність) – до 10%.

7.1. Форми оцінювання студентів

У курсі передбачено 2 змістові частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на семінарських заняттях та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що

додаються до семестрових – 24 (60% максимальної кількості балів, відведених на залік).

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом Ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою
Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
<i>Частина 1. Теоретичні основи вивчення міграцій населення та міської культури</i>			
<i>Тема 1.</i> Економічні концепції міграційної поведінки населення в просторі.	2	1	15
<i>Тема 2.</i> Соціально-психологічні концепції міграційної поведінки населення в просторі.	2	1	15
<i>Тема 3.</i> Концептуалізація міської культури. Форми міської культури. Типології міської культури.	4	2	15
<i>Тема 4.</i> Культурна інтеграція мігрантів та соціально-просторова сегрегація у містах.	4	2	15
<i>Частина 2. Просторові аспекти міграцій та міської культури</i>			
<i>Тема 5.</i> Просторові моделі міграційної поведінки населення в світі. Вплив міграцій населення на міську культуру.	4	2	20
<i>Тема 6.</i> Міська культура та економічний розвиток міст. Простори комерційної культури у містах.	4	2	20
<i>Тема 7.</i> Сутність та збереження міської культурної спадщини.	4	2	20
<i>Тема 8.</i> Стратегії культурного розвитку міст.	4	2	15
<i>Всього</i>	28	14	135

Загальний обсяг – **180 год.**, в тому числі:

лекції – **28 год.**

семінарські заняття – **14 год.**

консультації – **3 год.**

самостійна робота – **135 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Bolzonella F. Urban Culture: Definition and Contextualization. From systemic acknowledgement to the perception of its complexity. In: Introduction to Cultural Geography. Athens: Panteion University, 2016.
2. Соціальна географія: Підручник. За ред. Л. Немець, К. Мезенцева. Київ, 2019. 304 с.
3. Zukin Sh. The cultures of cities. London: Blackwell, 1995. 336 pp.

Додаткова:

1. Гудзеляк І. Географія населення: Навчальний посібник. Львів, 2019, 256 с.
2. Западнюк С.О. Міграції населення України: передумови, динаміка та наслідки розвитку. Київ, 2011. 240 с
3. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : Монографія. Київ, 2018. 472 с
4. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І., Мостова І.О., Сайчук В.С. Географія праці: сучасні концепти та ринки праці регіонів: Навчальний посібник. Київ, 2014. 190с.
5. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання. / Наук. ред. У. Садова. Львів, 2019. 263 с.
6. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Київ, 2012. 208 с.
7. Проватар Н., Єркеєва А. Минуле в сучасному місті: виклики та перспективи збереження культурної спадщини Києва. Економічна та соціальна географія. 2023, Вип. 89.
8. Проватар Н.І., Олішевська Ю.А., Мезенцев К.В., Кравченко К.А. Вуличне мистецтво у міському просторі: розміщення та сприйняття у містах України. Visnyk of V.N. Karazin Kharkiv National University, series «Geology. Geography. Ecology», 2021. Vol.55. pp. 216-231.
9. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження: Монографія. Львів, 2009. 240 с.
10. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів ХХІ століття. / Наук. ред. У. Садова, 2019. 110 с.
11. Anderson B. Cultural geography III: The concept of ‘culture’. Progress in Human Geography, 2020, Vol. 44(3), pp. 608-617.
12. Ashworth, G. (2011). Preservation, conservation and heritage: approaches to the past in the present through the built environment. Asian anthropology, Vol. 10 (1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/1683478x.2011.10552601>
13. Ashworth, G., & Larkham, P. (Eds.). (1994). Building a New Heritage (RLE Tourism). Routledge. 294 p.
14. Beaven B., Bell K., James R. (eds.). Port Towns and Urban Cultures. Palgrave Macmillan, 2016. 289 p.
15. Botomley G. From Another Place: Migration and the Politics of Culture. Cambridge: Cambridge University Press, 1992. 183 p.
16. Borer M.I. The Location of Culture: The Urban Culturalist Perspective. City & Community, 2006, Vol. 5(2), pp. 173-197.
17. Campkin B. Remaking London: Decline and Regeneration in Urban Culture. 2013. 256 p.

18. DeFazio K. *The City of the Senses. Urban Culture and Urban Space*. Palgrave Macmillan, 2011. 190 p.
19. Fraser B. *Marxism and Urban Culture*. Lexington Books, 2017. 282 p.
20. Geraghty N., Massidda A.L. (eds.). *Creative Spaces - Urban Culture and Marginality in Latin America*. University of London, 2019. 270 p.
21. Gillberg D., Berglund Y., Brembeck H., Stenbäck O. *Urban Cultures as a field of knowledge and learning*. *Mistra Urban Futures*, 2012. 38 p.
22. Graham, B.J., Ashworth, G.J. & Tunbridge, J.E. (2000). *A geography of heritage: power, culture, economy*. London: Arnold. 284 p.
23. Harvey, D. (2001). *Heritage Pasts and Heritage Presents: temporality, meaning and the scope of heritage studies*. *International journal of heritage studies*, Vol. 7(4), 319-338.
24. Knippschild, R., Zöllter, C. (2021). *Urban regeneration between cultural heritage preservation and revitalization: experiences with a decision support tool in Eastern Germany*. *Land*, Vol. 10 (6), 547.
25. Knox P., Pinch S. *The Cultures of Cities*. In *Urban Social Geography*. N.Y.: Prentice-Hall, 2006, pp. 41-59.
26. Mezentsev K., Pidgrushnyi G. (2014). *Ukraine: stable outflow and changing nature* // Á. Eröss & D. Karacsonyi (Eds.), *Discovering migration between Visegrad countries and Eastern Partners*. Budapest: HAS RCAES Geographical Institute, 2014. P. 191–211.
27. Lisiak A.A. *Urban Cultures in (Post)Colonial Central Europe*. West Lafayette, IN: Purdue University Press, 2010. 214 p.
28. Savage M., Warde A., Ward K. *Perspectives on Urban Culture*. In: *Urban Sociology, Capitalism and Modernity*. Bloomsbury Publishing, 2020, pp. 96-121.
29. Tammaru T., Marcińczak S., van Ham M., Musterd S. (eds.). *Socio-Economic Segregation in European Capital Cities. East Meets West*. Routledge, 2015. 414 p.
30. Tchoukaleyska R. *Public space and memories of migration: erasing diversity through urban redevelopment in France*. *Social & Cultural Geography*, 2016, Vol. 17(8). P. 1101-1119.
31. Wickramasinghe A., Wimalaratana W. *International migration and migration theories*. *Social Affairs*, 2016, Vol. 1(5). P. 22–24.
32. Zlotnik H. *The theories of international migration*. Paper for the Conference on *International Migration: Challenges for European Populations*, 1998.
33. Smith, L. (2006). *Uses of heritage*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203602263>